СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 13. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 17. січня 1931. VOL. XXXIX. No. 13. Jersey City, N. J., Saturda, January 17, 1931. THREE CENTS.

ХТО НЕ КОЛЯДУВАВ, ТОЙ ЩЕДРУЄ НА РІДНУ ШКОЛУ.

ДОСЛІДЖУЮТЬ ТЕЛЕФОНІЧНІ ПІДСЛУХУВАННЯ ПРОГИБІЦІЙНИХ АГЕНТІВ

ВАШИНҐТОН. — Конґресовий комітет видатків в екзекутивних департаментах рішив перевести доходження в справі телефонічних підслухувань, толерованих прогибіційним бюром і департаментом справедливости, яких ціллю було приловити торговців алкоголічними напитками. Ґенеральний прокуратор Мичел заявився недавно тому за припинення таких підслухувань.

ГОСТРА ЗИМА.

НЮ ЙОРК. — Зимні й проникаючі вітри даються в знаки східним і середущим стейтам, а навіть Флориді.

ВИНЯВ ЗАВЧАСУ ГРОШ.

НЮ ЙОРК. — Макс Д. Штаєр бере в оборону депозиторів замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс" і хоче виратувати хоч половину їхніх вкладок. Притім одначе виявилося, що його жінка витягнула з того банку на день перед його замкненням $53,000.

Штаєр не згадує нічого про ті витягнені гроші, а тільки твердить, що то вороги видумують ріжні сплетні, щоби змусити його заперестати вести доходження в справі господарки замкненого банку.

САМОГУБСТВО ВЕЛИКОГО ПРОМИСЛОВЦЯ.

ШИКАГО. — З семого поверха свого апартаменту скочив Едсон Гвайт, президент „Армур Ко.", і вбився на місці.

Ніхто не знає причини того самогубства. Кажуть, що це мусіло статися припадково, бо Гвайт почував себе добре й не мав ніяких клопотів. Гвайт був президентом одної з найбільших американських компаній, а колись заробляв по $18 тижнево.

Своє теперішнє високе становище завдячував своїм здібностям і праці.

ВОКЕР ПРО ЛОВЛЮ РИБ В КАЛАМУТНІЙ ВОДІ.

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер заявив, що він не має нічого проти того, щоби перевести в місті чистку, але він є проти тих, котрі пробують ловити риби в каламутній воді. Під тим розумів Вокер републиканців, котрі хочуть використати деякі скандали для політичних цілей і осмішити демократичну адміністрацію міста.

КАПОНЕ ПРОДАВ ПАЛАТУ.

МАЯМІ. — Скерфейс Ал Капоне, відомий провідник шикаґовських бандитів, продав свою палату в Маямі Біч за $100,000 в готівці. Палата та була уряджена дуже люксосово й мала величавий басен до купання.

З НАФТОЮ НЕ ДОБРЕ.

ВАШИНҐТОН. — На конференції нафтових продуцентів обговорено широко катастрофічне положення независимого нафтового промислу. Едвард Джонс, нафтовий продуцент, скидав усю вину за це положення на секретаря Вилбура, неначе би цей піддержував своєї політикою заграничні нафтові компанії, а свої підкопував.

Конференцію скликали ґовернори 11 стейтів, у яких продукують нафту. 125 делеґатів ствердили згідно, що причиною нафтової кризи в Америці не є надпродукція нафти а тільки завеликий довіз нафти з заграниці.

ДЕПОРТУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО РЕДАКТОРА.

ГАВАНА. — Президент Мачадо підписав розпорядження, силою якого депортуватимуть з Куби до Америки Джана Т. Вилфорда, редактора часопису „Ди Гавана Амерікен", котрий критикував дуже гостро адміністрацію теперішнього президента.

Вилфорд жив на Кубі 20 літ.

ЗА 10 ЛІТ ДОЛЕТИТЬ ДО МІСЯЦЯ.

НЮ ЙОРК. — До Америки прибув французький інжинір Еснолт Пельтері, котрий займається від довгих літ летництвом. Особливо заінтересований він ракетовими літаками. Він твердить, що він ще дожиє того, коли буде можна долетіти до місяця.

Спершу треба дійти до першої стадії, а саме осягнути ракетовими літаками висоту на 100 миль. Ця спроба коштуватиме $40,000, а приготовання треватимуть два роки. Знову за пять літ буде можна побудувати коштом $1,000,000 ракетовий літак, який відбуде лет з Ню Йорку до Парижа на протязі 24 минут. А в три роки по тім леті готов Пельтері пуститися в дорогу до місяця і назад. І ця подорож коштуватиме $1,000,000.

УНС U.N.A.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.
НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.
В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ГОРКИЙ — ПОЧЕСНИМ ЧЕКІСТОМ.

Відомий російський письменник Максим Горкий виступив знову на сторінках комуністичної преси в обороні совітської влади і в обороні терору, який останніми часами панує в Совітах. Горкий пише, що його погляди щодо терору не можуть ріжнитися від поглядів совітського уряду на туж справу, а це тому, бо Горкий є „почесним чекістом". Цей титул дістав Горкий з приводу 12-ліття існування ГПУ.

ПОЖЕЖІ.

В Перегінську, пов. Долина, вибухнула пожежа в господарстві Онуфрія Лукіяна. Вогонь перекинувся на будинки Михайла Лукіяна та Мих. Патрійчука. Згоріли будинки і збіже. Шкода є на 28 тисяч золотих. — В Лопянці, пов. Долина, згоріло 32 господарства. Шкода — біля 120,000 зол. В Зваричиві пов. Долина згоріло 10 хат з господарськими будинками. Шкода є на 37 тисяч зол.

ВБИЛИ ДІДИЧА.

Дня 26-го листопада 1930 невідомі люди вбили орендатора дібр у Богатківцях, пов. Підгайці, Йосифа Войцеховського. Того дня Войцеховський ішов лісовою дорогою з Денисова до Богатковець. Нагло вибігло з ліса двох людей, які кілька разів вистрілили до Войцеховського. Його поцілили дві кулі в голову і він згинув на місці. Хто вбив його й яка була причина вбивства, покищо невідомо.

ВИБИРАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТА ФІНЛЯНДІЇ.

У Фінляндії відбуваються тепер вибори президента держави. З трох кандидатів найбільше надій на вибір має фашистівський кандидат Свінгуфвуд. Фашисти влаштовують у містах величезні демонстрації за підтримку свого кандидата.

НАПАД ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ НА ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ „ОСНОВА".

В неділю, 30. листопада 1930 р., відбувалися в 10-тій салі львівської політехніки Загальні Збори Т-ва українських студентів „Основа". Збори відбувалися за дозволом ректорату політехніки і в присутности куратора Т-ва, проф. Садловського.

Біля 12-тої години вполудне група польських студентів (коло 50 людей) з асистентами львівської політехніки на чолі розбила нагло двері салі, де відбувалися збори, і провокаційними окликами й поведенням хотіла викликати бійку. Всі напасники мали ґрубі палиці. Колиж українська молодь не далася спровокувати, напасники зажадали, щоб українські студенти вийшли з салі. Не помогла інтервенція куратора, делеґата сенату львівської політехніки. На його слова напасники не звертали ніякої уваги, або відповідали: „Цо пан нам ту ґада, не мами з панем ніц до ґадання".

Куратор Садловський, стероризований напасниками, розвязав Загальні Збори, мотивуючи це тим, що він є безсильний (?) супроти такого „виступу" польських студентів і візвав українську молодь, щоби вона вийшла з салі. Тоді українські студенти зажадали, щоби напасники перші вийшли з салі. Коли останні по довшім зволіканні це зробили, українські студенти вийшли спокійно з будинку політехніки.

ГРАБІЖНИЦЬКИЙ НАПАД.

В Воскресінцях, пов. Коломия, напало трох бандитів на дім Сафата Мельника. В хаті була лише жінка. Бандити забрали 500 долярів і 370 золотих і втікли.

ЛОДКА З ТРУПАМИ.

На Німані під Столпцами рибаки задержали совітську військову лодку, в котрій знайдено трох застрілених совітських жовнірів і дві вбиті цивільні особи. Рибаки затопили лодку враз з трупами.

ФАРМЕРИ ГРОЗЯТЬ ВИСТУПЛЕННЯМ З КАНАДИ.

Збори фармерів в околиці Вилкі, Саск., 19 грудня ухвалили резолюцію, що як домініяльне правительство не заспокоїть домагань фармерів, то західні провінції виступлять з канадійської федерації й утворять нову одиницю британської імперії. Резолюція взиває головну канцелярію Злучених Фармерів Канади (саскачеванська секція), щоби виготовила „чартер свободи", в котрім булиб вичислені всі домагання зорганізованих хліборобів.

Збори також різко критикували нового управителя центральної продавчої аґенції пулу, Мек Фарленда, за замкнення аґенцій пулу в Европі. Цей його крок приписано бажанню „заспокоїти збіжевих спекулянтів у Ліверпулі".

Погрози, що Захід виступить з канадійської федерації й утворить окрему британську домінію з морським портом в Чорчіл, давалися чути вже на кількох фармерських зборах у Саскачевані, як у Вінярд та в Страсбурґ. Коли премієрови Ендерсонови з Саскачевану звернено увагу на постанову зборів в Вилкі, він сказав: Премієр Бенет буде 30. грудня говорити в Ріджайні і при тій нагоді представники всіх фармерських організацій можуть відбути з ним нараду щодо своїх жадань.

ВИСИХАЮТЬ КРИНИЦІ В ОНТЕРІЮ.

В західній частині провінції Онтеріо дається відчувати сильний брак води до пиття, тому, що майже всюди повисихали криниці. Такий стан готов трівати цілу зиму.

З водопроводів в Ст. Томас і Вест Лорн продають воду по $1 за бочку, а фармери з інших околиць мусять привозити щоденно з далеких рік 200 до 300 гальонів води для хатнього вжитку та для худоби.

Причиною такого великого браку води є те, що осінню падало дуже мало дощів у тій частині провінції.

ПОЛЬЩА ВИПРАВДУЄТЬСЯ ПЕРЕД ЛІҐОЮ НАЦІЙ

ВАРШАВА (Польща). — Уряд переслав до Ліґи Націй велику ноту у відповідь на німецьку заяву до Ліґи Націй в справі переслідування Німців підчас останніх виборів на Ґорішньому Шлеську. Польща заявляє в своїй ноті, що в німецькій скарзі багато фактів прибільшено, або зроблено невідповідні освітлення. Польське правительство твердить, що вибори в Польщі перейшли, порівнюючи, спокійно, без жадного натиску зі сторони влади. Мовляв, точилася лише певна міжусобна боротьба ріжних партій та виборчих ґруп, яка однаково відносилася як до національних меншин так і до самих Поляків.

Далі Польща заявляє, що властиво Німеччина веде пропаґанду проти неї, що також є причиною того, що польські націоналістичні кола проявляють певну нетерпимість проти німецької меншости в Польщі. Взагаліж, мовляв, Поляки та уряд Польщі стараються всіми силами прийти до порозуміння з Німцями в Польщі, щоби спільно працювати на ріжних ділянках державного життя. Цьому, на думку польського уряду, значно перешкоджає те, що в Німеччині ведеться аґітація проти Польщі.

Взагалі нота польського уряду до Ліґи Націй старається доказати, що жадне твердження Німеччини в скарзі до Ліґи не має слушности, а навпаки, в Польщі все знаходиться в найліпшому стані й вона справедливо й толерантно трактує національні меншини. Коли є які ексцеси супроти населення, то вони однакові для всіх народностей Польщі, включаючи й Поляків.

ТРОЦЬКИЙ ГОВОРИТЬ ПРО РОСІЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Творець комуністичної Росії, Л. Троцький, у ґазеті французьких комуністів-троцькістів, „Лє Варієте", помістив велику статтю, в котрій докладно аналізує знамениту радянську пятилітку, яку старається провести в життя Сталін. Троцький твердить, що всі заяви комуністичної преси, офіційних московських комуністів та їх прибічників про комуністичні успіхи в індустріяльній радянщині є чиста вигадка й безсоромна брехня. Хвальба радянських вельмож та їх льокаїв ріжних ранґ про те, що Росія скоро догонить Америку в розвитку своєї промисловости, викликає лише саркастичну усмішку в тих людей, які знають і розуміють дійсний стан у Росії.

Головною умовою соціялістичного устрою держави, каже Троцький є розвиток її промисловости до таких розмірів, що вона може задовольнити всі вимоги працюючого люду. Та в радянщині тепер спостерігається навпаки. Там нема чим задовольнити найпримітивніших вимог робітництва й селянства не лише виробами промисловости, але й харчовими продуктами.

Тому, каже Троцький, кождий, хто називає теперішній устрій радянщини соціялістичним, є обманцем і брехуном.

БЕЗРОБІТТЯ В ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Наслідки світової економічної кризи вже починає відчувати й Франція. В палаті послів тепер поставлено питання організації допомоги безробітним, яких члени палати нараховують на кількасот тисяч.

Міжтим уряд формально числить лише 17,500 безробітних, яким він має видавати державну допомогу. Та й це число вже богато говорить про розміри безробіття в Франції, коли в нормальні часи вона потребує півтора міліона чужинецьких робітників.

ПОВСТАНЦІ ПАЛЯТЬ СЕЛА.

РАНҐУН (Індія). — Повстанці в провінції Бурма спалили два індуські села за те, що вони були льояльні до анґлійської влади. Притім убито кількох Індусів.

Тодіж повстанці напали на залізнодорожну стацію Жібуґон і розграбили її та забрали ґотівку зі стацийного сейфу. Коли на місце нападу прибув анґлійський панцирний потяг, він уже нікого з напасників не застав, бо всі вони відійшли в джунґлі.

ХОТІВ БИ БУТИ ЖУРНАЛІСТОМ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Наслідник анґлійського престолу, князь Валії, відповів на запитання, чим би він був, колиб не був наслідником престолу, що він хотів би бути журналістом. Князь вважає, що це дуже цікава й пожиточна робота для інтересів суспільства.

А тимчасом, як наслідник престолу, він виїздить цими днями до Південної Америки для навязання торговельно-економічних зносин її з Анґлією.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday; at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ФІЛЯНТРОП

Помер Жид, котрого імя добре відоме в Америці й далеко поза нею. Є ним Натан Штравс, син жидівсько-німецьких імігрантів, котрий завдяки свому надзвичайному купецькому спритови вибився у своїм часі на одно з перших місць у купецькім світі Америки, придбавши заразом величезне майно.

Та про Штравса як купця мало хто тепер згадує і знає. Зате задержалася про нього память як про великого жидівського патріота й загальнолюдського філянтропа. Для Жидів Штравс є майже легендарною особою. До останньої хвилі свого життя був він завзятим сіоністом. Для нього справа національної жидівської домівки в Палестині була надзвичайно дорогою. Для цеї справи присвятив він не тільки міліони долярів, але й свої впливи. Відграваючи важну ролю в фінансовім і торговельнім світі Америки, уживав він дуже часто своєї сили на те, щоби допомагати Жидам у всіх краях. Між іншим виступив він у своїм часі проти Падеревського, котрий заперечував жидівські погроми в Польщі.

Штравса поховали згідно з його бажанням в простій, непомальованій сосновій домовині. Надісланих помершому квітів не принимано, а відсилано до шпиталів. Не було рівнож похоронних промов, а тільки відчитано його життєпис.

Штравс хотів померти бідним чоловіком, принаймні символічно, бо казав, що бажанням його життя було бути богатим на добрі діла. Він уважав богатство за засіб робити добро другим. З тим є звязана його широка гуманітарна акція, звязана з дитячою опікою, яка була спрямована до достарчування пастеризованого молока дітям бідних родичів. Штравс доказував, що та акція зменшила смертність дітей в Ню Йорку з 96.2% на 28.3%. Проти неї виступали тоді не тільки торговці молоком, які думали, що в цей спосіб спадуть ціни на молоко, але навіть лікарі, котрі не доціновували користей з пастеризації молока. Згодом цю практику принято по ріжних містах Америки й Европи. У важких часах економічних кріз Штравс організував перші допомоги безробітним, роздаючи хліб, поживу, а рівнож продаючи вугля по дуже низьких цінах. Він удержував також захист для безробітних.

Штравс умів робити гроші. Вмів скоро придбати, але й скоро їх роздавав і журився тільки тим, що не є богатшим, щоби міг ще більше роздати. Він бачив щастя у допомозі бідним, хорим і нещасливим. І помагав, де міг, а найбільше допомагав Жидам і жидівській сіоністичній ідеї.

ПОЛЬЩА ТА БОЛЬШЕВИЗМ

Европейська публична опінія досить уважно слідкує за подіями у сучасній Польщі.

За останні місяці европейська преса звернула особливу увагу на дві події: на ті карні військові експедиції, за допомогою яких польська влада намагається затамувати український визвольний рух, та, так мовити, залізом і кровю прищепити українському населенню почуття льояльности супроти польської окупаційної влади, а також на ту систему загального терору та кулачної розправи супроти ріжних антиурядових політичних груп, завдяки яким уряд Пілсудського сподівався здобути собі парляментарну більшість в скількости дво третих, щоби забезпечити можливість бажаної йому зміни польської конституції.

Нам здається, що Пілсудський та його приклонники не можуть бути задоволені здобутими ними успіхами, бо урядова більшість в новому соймі не розпоряджає належною скількістю мандатів для зміни конституції, а тимчасом виборчі методи сучасного уряду до такої міри загострили внутрішні чвари та боротьбу за владу поміж польськими політичними таборами, що в будуччині можна чекати всяких несподіванок.

Адже сьогодня чимало людей з зачудованням стоять перед польською загадкою, бо ніхто не може сказати, чи в Польщі запанувала мілітарна диктатура, чи ще й досі, хоч до певної міри, залишилася в силі встановлена польською конституцією система парляментарної демократії. Так само ніхто не може з певністю сказати, чи уряд Пілсудського буде продовжувати попередню міжнародню політику миру, чи навпаки, він готується до нового збройного виступу з метою дальшого поширення польського панування на східно-европейські простори.

Не виключено, що саме з цеї причини польська влада шляхом нечуваних погромів, жахливого терору та небувалої розправи проти мирного українського населення намагається так його залякати та приневолити, щоб на випадок збройного конфлікту на Сході Европи забепечити собі принаймні такий сякий спокій на західно-українських землях.

Проте Пілсудський помиляється, коли гадає, що майже 7 міліонів Українців можна тими або іншими способами насильства примусити примиритися зі своїм поневоленням. Польські імперіялісти забувають, що Польща була безсильна польонізувати та кольонізувати українські землі протягом досить довгого польського панування в далекій минувшині за значно сприятливіших обставин. А українські народні маси навпаки вже свідомі того, що вони позбавлені будьяких виглядів на свою кращу будуччину під польським пануванням.

І справді, вже протягом десяти років польська окупаційна влада провадить кольоніяльну політику на українських землях, визискуючи українські ліси та нафту, а разом з тим зовсім не дбає про їх господарський розвиток. Тому саме на українських землях під Польщею все збільшується аґрарна перелюдненість та зростають загальні злидні й безробіття. Тимбільше, що українське населення позбавлене доступу не лише до державної служби, а навіть з ріжних причин не має можливости здобувати собі працю чи службу по всяких приватних господарських та інших закладах і установах.

Так саме українське селянство з причини малоземелля, та навіть безземелля, знаходиться в цілком безвихідному становищі. Не дивно, бо 80% всіх українських селянських господарств посідають не більше 5 гектарів землі на господарство. Напр. у Східній Галичині нараховується 800 тисяч селянських господарств, які посідають лише до 4 гектарів землі на господарство, і всього до 100 тисяч господарств забезпечено землею в скількости від 5 до 8 гектарів на господарство. Тимчасом 4 тисячі великих землевласників (переважно польських) має в своїх руках коло 3.7 міл. гектарів землі.

Цілком зрозуміло, що українські селяне, позбавлені можливости здобути яку працю або поширити своє земловолодіння, бо польська влада переводить кольонізацію українських земель польськими елементами, примушені кидати свою рідну землю та виїздити до Америки або Европи.

Польські урядові та інші чинники виправдують часте порушення своїх міжнародніх зобовязань тим, що колиб Польща погодилась на самоуправу українських земель, то Українці захопили би у свої руки органи самоуправи та проголосили би відділення українських земель від Польщі. Знов інші польські ґрупи заявляють, що Українці ще не доросли до того, щоб передати в їх руки самоуправу українськими землями.

Звичайно, це лише польські крутійства, бо разом з тим Поляки галасують, що Українців під Польщею власне нема, а є лише Русини, що українські землі власно польські, бо українське населення вдоволене своїм становищем, а от лише українські активісти підбуюють його проти польської окупації і т. д.

Проте одночасно з тим приклонники Пілсудського спекулюють на українській проблемі; заявляючи, що вони прихильно ставляться до утворення української держави з тих земель, які нині находяться під московсько-большевицьким пануванням. Це знова лише політична гра, але вже на досить широку скалю, бо або Українців справді нема, або вони істнують також під Польщею, бо коли Українці не доросли до самоуправи, то нічого галасувати про можливість відновлення української держави за межами Польщі.

Українські патріоти розуміють, що польські імперіялісти побоюються не лише за долю окупованих Польщею українських та білоруських земель, а навіть за будуччину самої польської держави. Тому саме Польща робить заходи, щоб у той чи інший спосіб використати силу української нації у можливій оружній боротьбі проти большевиків, як це вона вже раз спромоглася зробити в 1920 р.

Та Українці не забули, як польські імперіялісти, саме після перемоги над червоною армією, зрадили свого спільника та замирилися з совітами коштом українських земель. Так само українські патріоти памятають, як Польща, здобувши дозвіл від держав Антанти на перевіз армії Галера для боротьби проти большевиків, використала її в 1919. р. проти української армії, унеможлививши таким робом українській нації ще 10 років тому утворити власну незалежну державу.

Одним словом, українські патріоти не мають ніяких підстав підпирати польський імперіялізм, якби знова вибухла війна на Сході Европи. Так само нема сумніву, що українська нація не дасть себе використати і московським большевикам, а навпаки, намагатиметься визискати події для досягнення власної мети.

Звичайно ця позиція українських патріотів може здаватися деяким людям незрозумілою та недоцільною. Але це тому, що в Европі поширена думка, начебто сучасна Польща є заборолом проти большевизму. Польські імперіялісти дуже зручно використовують цей факт та навіть поборюють український визвольний рух то як сепаратизм, то як большевизм. Тимчасом большевицька пропаганда на західних українських землях має менший успіх, як на чисто польських. Так підчас останніх виборів до варшавського сойму польська компартія не здобула на українських та білоруських землях ні одного мандату а на польських, навпаки, спромоглася провести до сойму 5 депутатів.

Взагалі ми певні, що часом також ціла Европа переконається, що Польща не є ніяким її заборолом проти московського большевизму, що навпаки, вона за певних обставин може стати форпостом большевизму, наскільки пролетарська диктатура затримається на Сході Европи ще цілий ряд років. Звичайно, Европа дасть собі раду з большевизмом та нарешті змушена буде подбати про належне розвязання східно-европейської проблеми. І нема сумніву, що українська нація зможе відограти за таких обставин більш важливу ролю, ніж сучасна Польща. Тому саме *ми і не* вважаємо доцільним звязувати долю української нації з московським або польським імперіялізмом, а навпаки, переконані, що українська нація шляхом національної революції та збройної боротьби сама здобуде собі незалежну державу.

Цілий світ нині певний, що з тих або інших причин пролетарська диктатура на Сході Европи скорше або й пізніше загине. Так воно безперечно й буде. Проте зовсім невиключене, що ще до того часу так само з ріжних причин, а особливо в наслідок міжнародніх подій, може загинути і сучасна Польща. Адже не слід забувати, що вона не є національною державою, бо на 31 міліонів населення Польщі припадає всього 17.3 міліона Поляків, тоді, як аж 13.7 міл. населення складають т. зв. меншости (з того 7 міл. Укр., 3 міл. Жидів, 2 міл. Білорусинів, 1.3 міл. Німців і коло 400 тис. Литвинів, Росіян, Чехів тощо). Всім відомо, яку політику провадить польська влада проти цих меншостей, а тому важко припустити, щоби вони були польськими патріотами.

Крім того не слід забувати, що Українці та Білорусини творять власне величезну більшість на своїх землях, простором коло 190 тисяч кв. кільм., та з населенням коло 11 міл. (з того Поляків на цих землях нараховується всього 1 міл., себто менше 10%). Ці землі Польща захопила збройною силою та проти волі населення, а тому польська окупаційна влада тримається тут лише за допомогою війська, жандармерії та поліції. Характерно, що такі країни, як Великобританія та Злучені Держави, підчас парижської мирової конференції були власне проти того, щоби відновлена за їх допомогою Польща поширила своє панування на ті або інші білоруські та українські землі.

Як відомо, сучасна Польща переживає затяжну та глибоку господарську крізу, яка з неминучістю причиняється до швидкого піднесення безробіття та до поширення все більших злиднів між народніми масами, що звичайно викликає загальне невдоволення поміж населенням Польщі. Мало того, внутрішні чвари та політична боротьба за владу, які безнастанно точаться поміж польськими таборами вже кілька років (ще з часу державного перевороту в 1926 р.), все загострюються та загрожують закінчитися новим державним переворотом або навіть справжньою революцією. Така можливість тимбільше імовірна, що соціяльні відносини в Польщі не устійнені, а соціяльна проблема взагалі та особливо земельне питання нерозвязане.

При кінці не слід забувати, що в сучасній Польщі нараховується 1.2 міліона селянських господарств (34%), що посідають менше як 2 гект. землі на господарство, понад 1 міліон селянських господарств (32%), що посідають від 2 до 5 гектарів, і всего коло 1 міліон господарств (30%), що мають 5—20 гектарів та до 100 тисяч (3.5%), які посідають 20 і більше гектарів. Разом з тим в руках 40 тисяч землевласників, які посідають понад 50 гект., знаходиться більше як 14 міліонів гектарів землі, або понад 36% всеї земельної площі сучасної Польщі (з того в руках держави та церкви 3.5 міліона гектарів).

Тому саме нинішнього диктаторського режіму Пілсудського, який тримається власне на мілітарній силі та в обставинах хронічної господарської крізи, а також небувалої ще протягом істновання відновленої Польщі внутрішньої боротьби за владу, примушений до 40 процентів державного буджету витрачати на військові видатки, не можна уважати сталим. З нашого погляду він не є більш сталий, як нинішня большевицька диктатура в Совітському Союзі під проводом п. Сталіна. Як раз тому ми не вважаємо сучасної Польщі заборолом Европи проти большевизму, бо обтяжена національною та соціяльною проблемами Польща може й не витримати оружної боротьби проти пролетарської диктатури. Себто Европа повинна покладатися не на Польщу, а на свої сили.

Б. Дніпрянський.

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(11)

Большевицький уряд на Україні з дивною запобігливістю задовольняє потреби національних меншин на Україні. Держвидав України видає багато російських книжок, тимчасом як Госіздат в Москві не видав жадної української книжки, а в РСФСР Українців понад 5,000,000, цебто в 8 разів більше, як Росіян на Україні. На Україні штучно викроюються національні сільради, ба й цілі райони, в Росії про це нічого не чути, хоч там можна утворити цілі округи, ба й ґубернії цілком українські, з українським урядуванням.

Я вже не кажу про те, що такі области, як південні повіти Вороніжчини й Курщини, східній Донбас, Кубань і Крим є й етноґрафічно, господарські, й ґеоґрафічно невіддільні частини України.

Підчас подорожі українських письменників до Москви, де їм улаштували помпезну зустріч, один із письменників, як повідомляли „Вісти", запитав Сталіна:

— В наслідок перепису виявилось, що південні повіти Курщини і Вороніжчини населені більш як на 80% Українцями. Чому ці повіти не приєднали до України?

— З нас буржуазія й так сміється, що ми часто міняємо кордони. Справа не в кордонах, а в культурному обслуговуванню цих мас" — відповів Сталін.

Якжеж стоїть справа з культурним обслуговуванням Українців на Московщині? В 1928 році я розмовляв з учителем української школи на Вороніжчині. Згідно з його інформаціями українських шкіл на Вороніжчині й Курщині не більше як 20%, решта російські. Далі, мені відомо, що на ввесь великий Сибір є лиш 1 (один український пединститут. Про те, щоб існували денебудь у Росії українські національні райони, я нічого не чув. Думаю, що їх нема зовсім.

Тимчасом, як я вже сказав, на Україні для національних меншин робиться дуже багато, зосібна для Росіян мабуть більше аніж для самих Українців. На праукраїнській землі дійшло навіть до створення автономної Молдавської республики. Безперечно, до утворення цеї республики прийшли з міркувань політичної стратеґії. Штучність цього утворення видко з цифр: на Молдавщині Українців 47%, Молдаван 30%, решта інші народи. Республика в адміністративному відношенню має права української округи. Видається „Червоний Плугатар" молдавською мовою, друкований кирилицею. В молдавських селах школи молдавські.

Невдоволення українських мас з такої явної неукраїнської політики уряду, з бездіяльности щодо Українців поза межами УСРР, невдоволення з сучасних північних і східних кордонів, які треба й можнаб направити, якби уряд на Україні був дійсно українським урядом, вилилося в українську національну опозицію в компартії, в шумськизм і хвильовизм.

Власне кажучи, це не є навіть жадна опозиція: Шумський хотів лише те робити, що було й є до цього часу програмою його політичної партії. Дійсність показалась далекою від програмової балаканини. Його усунули від активної політичної роботи, є навіть чутки, що його розстріляли.

Хвильовий вважав, що на Україні йде боротьба між українською і російською культурою, й домагався, аби український уряд станув в допомогу українській культурі.

Теорія боротьби двох культур, — є правильна теорія, якщо її (боротьбу) розглядати як один з фронтів боротьби двох націй.

Як могло прийти до такої куцої теорії?

Те, що ця теорія вийшла із надр компартії, нічого не пояснює. Умовини радянської дійсности такі, що культурна боротьба це єдино помітна боротьба двох націй. Господарський централізм, зведення керовництва цим процесом до рук однієї держави, унеможливлює господарську боротьбу; ну, а про політичну боротьбу за умов радянської диктатури в ширшому маштабі й говорити не доводиться. Досить вказати на те, що одна з найбільших політичних проява набрала форми літературної диспути.

*

Не треба лишень забувати, що ті всі досягнення, які ми маємо на культурному фронті і в державному апараті, є результат впертої національної боротьби, яка ані на мент не припиняється.

Як вже було якраз видно з моєї доповіді, національно-державна ідея на Україні має поважний ґрунт. Нею перейняті не тільки наші інтеліґенти, але селянство й робітництво таксамо цілком свідоме наших національних домагань, свідоме необхідности, в своїх власних інтересах, нашого політичного й господарського усамостійнення.

При тім зазначу так само, що широкі працюючі маси, вкупі з інтеліґенцією, цілком свідомі ріжниці між комунізмом, цим авантюризмом від соціялізму, і справжнім соціялізмом.

(Дальше буде).

ПРИЄДНУЙТЕ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали екзекутивного комітету У. Н. Союза з дня 25. жовтня 1930 р., отсим проголошується

ВЕЛИКУ ТРИМІСЯЧНУ КАМПАНІЮ

ОРҐАНІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В ЛИСТОПАДІ І ГРУДНІ 1930 РОКУ І В СІЧНІ 1931 РОКУ.

Приєднуйте дітей до своєї рідної орґанізації. Підготовляйте своїх наслідників. Будуйте свою орґанізацію на користь і славу собі та свому поколінню. Скріпляйте свою національну твердиню, У. Н. Союз в Америці, на пожиток і славу свому поневоленому Народови.

В рідним нашим краю вороги нищать наші національні і культурні здобутки. Браття й Сестри наші, хоч знаходяться в крайній нужді і розпуці, не піддаються, але знищене відбудовують. Тому й нам, хоч пригнобленим навислими хмарами економічної крізи і страхіттям безробіття, не слід піддаватися, тимбільше, що тут не про відбудову, а лиш про розбудову свого національно-культурного здобутку розходиться.

Покажім, кому слід, що свідомість національна і культура наша сильніші ніж брутальна сила наших ворогів, та що ми сильно зорґанізовані не лиш по їх „кресах", але по цілому світі і тому скорше чи пізніше належне собі місце між культурними народами мусимо здобути.

Хай по тримісячній отсій кампанії не лишиться ніодна українська дитина в Злучених Державах, котра до цеї орґанізації не належалаб і не ступалаб слідами батьків у розбудові цеї твердині в дальшу користь собі і свому поколінню, на глум ворогам, а на славу Україні!

МИКОЛА МУРАШКО, гол. предс.;
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рек. секр.

EX-SPEAKER OF POLISH SEJM DESCRIBES ELECTIONS OF 1930.

Ignacy Daszynski, the leader of the Polish Social Democrats, the Speaker of the House of the Polish Sejm, 1928—1930, thus describes the Polish elections of 1930 in an article contributed to Robotnik":

BADENI) WAS A SMALL MAN.*

After 30 years we read of those Badeni elections as a trifling matter. Indeed, Badeni had before him a mere handful of voters. In a whole electoral district they would number three or four hundred. Franchise was limited, not equal, and voting was public. Women did not vote. His difficulties were not great.

But in this resurrected, independent, democratic Polish Republic, the voters number millions, balloting is secret, voting proportional, ballots being cast in favor of a numbered list, and judges sit as chairmen of voting commissions, etc. What progress has been made in 30 years by the free people! What a long stride!

One hundred thoussand officials of the State burning with desire to vote for the government, to vote openly!

30,000 policemen and God knows how many detectives answer the appeal!

Innumerable dead people (in some cities whole crowds) figure in the register of voters — as an emergency!

Thousands of articles are confiscated!

Thoussands of private houses are raided.

Tens of thousands of campaign appeals and leaflets are confiscated, though passed by the censor.

Thousands of election campaign meetings were prevented or happily broken.

Popular newspapers were suppressed under the pretext that the ears of the families of tenants who live in the houses where the printing presses are situated would be affected!

Indeed, Badeni was a small man!"

THE POLISH GOVERNMENT GAGS POLITICAL OPPOSITION.

As we reported on Monday, the release on bail will comprise a number of Brest prisoners.

In political circles there seems to be no doubt that the prisoners whose release was found possible will not in any way comment on their stay in prison, nor will take part in political activities; in fact, it seems certain that those of the released who were elected had resigned their seat in the Sejm.

*) Kazimierz Badeni a Polish count, was Prime Minister of Austria, gained notoriety thru his high-handed management of the elections to the Austrian parliament in 1897. The elections passed into history as the "Badeni Elections". Government was harsh against peasantry and workers, but doubly harsh towards Ukrainians in Galicia, where the gendarmes bayonetted to death 8 persons, mortally wounded 29, and imprisoned 800. This Pole gave the Ukrainians a foretaste of what Poland would look like when she would gain her independence.

"*Kurjer Warszawski*" (in Polish), Warsaw, November 27, 1930.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Народоволець. Питаєте нас **„Що чувати в Гудсон Каунті"**, покликаючися на допис в ч. 3 „Народної Волі" з дня 10 січня 1931 р.

Вправді ваш запит повний іронії, та всеж таки ми Вам відповімо:

Для вас, як і ваших лідерів, являється „Свобода" джерзиситським льокальним часописом і ви звязуєте її з діяльністю джерзиситської громади, а для нас Джерзи Сити є такою самою громадою як Скрентон чи сотки инших громад, для яких добра ми працюємо в рівній мірі, згідно з постановами і традицією У. Н. Союза як організації, обіймаючої всі наші громади. Ви оцінили би діяльність У. Н. Союза і „Свободи" і У. Р. Союза й „Народної Волі" справедливо й обєктивно тоді, коли би ви не тільки слідили за тим, „Що чувати в Гудсон Каунті", але й за тим, що роблять в „Лакаванна Каунті". А тоді ви могли би оцінити належито вартість допису „Народної Волі", бо пізнали би, що обширний протест У. Н. Союза був поміщений на видних місцях в Ню Йорку в таких американських газетах як „Ди Ню Йорк Таймс", „Ню Йорк Геральд Трибюн" і инші, а через Асошіейтед Прес по цілій Америці. Протест той був знайшов навіть місце в англійській пресі за морем і зайшов з „Гудсон каунті" аж до Англії. А тепер подивіться на протест Українського Робітничого Союза з „Лакавана каунті", який не знайшов ніякого відгуку в чужинецькій пресі й порівнайте його з протестом У. Н. Союза з „Гудсон каунті", а тоді доперва видавайте справедливий осуд.

Ми не відповідаємо на ріжні закиди „Народної Волі", бо це не є ніякі закиди, а тільки звичайні напасти, повні брехні, й то буває і такої, яка навіть підкопує вартість протипольського, нами публікованого матеріялу. Про це можете переконатися з допису „Народної Волі" про „Що чувати в Гудсон каунті". Бо там цитується з 284 числа „Свободи" зміст краєвого листа про польські знущання, поданий англійською мовою так: „Важніше куди з Нюарку гроші підуть, а про ляцькі знущання то вже нехай діти пишуть. Тай пишуть ось так як в 284. числі: „My father went to Europe on a visit. He was there about a month." А далі описує як Поляки знущалися над його батьком, хоч він американський горожанин. "He was in jail 65 days." Потім Поляки сміються, що був в Европі один місяць і за той місяць сидів поверх два місяці в арешті, але що дитина винна? А редактори „бізі" і ти, Мельнику, не критикуй".

А щоби ви пізнали вартість отої „критики", то порівнайте її з тим, що було поміщене в 284 числі „Свободи" на першій стороні, а де знайдете таке: „My father went to Europe on a visit. He was there about a month. **Then** the Polish police arrived and arrested him. I do not know why. He was arrested in Bukaczowce.

По описі польських знущань подає син про батька, що „He was in jail 65 days".

Як бачите, то хлопець писав, що батько був місяць в краю, а потім його арештувала польська поліція й кинула до вязниці, де він пересидів 65 днів. „Народна Воля" згадує за один місяць побуту, опускає слідуюче речення, котре зачинається „А тоді" і в той спосіб обезцінює вартість опублікованого в „Свободі" протипольського голосу. І це називається в „Нарадній Волі" — критикою. Це має бути прислуга — народній справі.

В тім самім числі „Народної Волі" в „Що чувати в Гудсон Каунті" читаємо ще таке:

„А ось прочитайте собі в 281-ім числі, як редактори „Свободи" закликають других в американських газетах писати: „Свобода не може відповідати на кождий голос, який перепачковують тутешні Поляки до американських газет. А як ні, то дайте дітям, щоби робили відповіді на польські брехні". Таке цитує „Народна Воля", а в оригіналі ч. 281 „Свободи" стоїть таке:

„Самі пишіть до американських газет. „Свобода" не може відповідати на кождий голос, який перепачковуть тутешні Поляки до американських газет. Ні не можемо виготовляти людям відповідей. У „Свободі" є повно матеріялу, друкованого в англійській мові, який треба дати тільки дитині з гайскул переписати і трохи змінити і вже маєте готову статтю, яку можете вислати до американських газет як відповідь на американські брехні. подавайте на місцях до американських газет у таких відповідях те, що пише Вам Ваша власна рідня з краю".

Це є відповідь „Свободи", дана у редакційній переписці тим всім, які засипували редакцію просьбами виготовлювання відповідей на ріжні польські голоси, які Поляки поміщували в американській пресі по цілій Америці.

Порівнайте ту відповідь з тим, що цитувала „Народна Воля", а матимете ще один зразок критики з „Лакавана каунті". Попри фальшування змісту відповіди „Свободи" маєте ще до діла з закидом, чому „Свобода" не виготовляє всім громадам протестів до американських газет, так неначе протипольська акція в Америці мала би полягати на фабрикації протестів у „Свободі", а не бути висловом і ділом цілої нашої іміґрації.

Одну маєте рацію, коли кажете, що ніколи не завважили в ніякій американській газеті, щоби вона мішалася до діловодства другої. Американський, як і кождий культурний часопис, дбає за те, щоби він виконував свою роботу як слід і поборював другу газету розумним і цікавим редаґованням. У нас є такі редактори, що думають, що їх уважатимуть за розумних і ідейних, коли вони називатимуть инших дурнимі і неідейними, або що їх уважатимуть роботячими, коли вони напишуть, що другі редактори не є „бізі". Це є причина, чому всякі „Народні Волі" годують своїх читачів такою „критикою" як „Що чувати в Гудсон каунті", в якій, щоби „дошкулити" другому часописови, навіть фальшується зміст документів польських звірств, не зважаючи на те, що це може бути використане Поляками для ослаблення загальної протипольської акції.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Заходом місцевого Укр. Нар. Дому при співучасти парохії, братств, товариств і сестрицтв відбулося в нашій громаді в неділю, 30 листопада 1930 р., в 6-тій годині ввечір, торжественне Листопадове Свято.

Вступне слово виголосив місцевий душпастир, о. сов. Кінаш. Він висловив свою радість, що саля Народнього Дому була виповнена по береги старшими й молодшими громадянами, чоловіками, жінками й дітворою. Це знак, що українська громада в Елизабет розуміє як слід свої народні обовязки. Ті грошеві жертви, які громадяни недавно зложили (помимо важкого безробіття) на потреби старого краю, і їх численна участь на маніфестаційнім поході в Ню Йорку — це доказ, що Українці в Елизабет є щирими патріотами і можуть послужити приміром іншим нашим громадам. Далі бесідник вияснив значіння Листопадового Свята й обговорив у загальних рисах польську „пацифікацію" в Галичині. При кінці завізвав присутних, щоби й на будуче поступали так, як досі, і щоби все були готові стати в обороні свого рідного краю словом і ділом.

Неначе доповненням промови о. Кінаша був відчит п. Д. Галичина з Ню Йорку. Це була справді святочна промова, достойна ваги хвилі і настроєних патріотично слухачів. Бесідник навів усі найважніші події з життя нашого народу, які привели до святкування нашого „Дня Незалежности", і зробив з того відповідні висновки, яких наш нарід повинен придержуватися, щоби як найскорше здобути собі бажану волю. Він представив багато фактів з мучеництва нашого народу, оминаючи ті факти, які навів у своїй промові о. Кінаш, та розповів, як наш нарід боровся і далі бореться зі своїми ворогами, щоби стати господарем на своїй землі.

При кінці святочної програми говорив ще гр. Р. Слободян. Хоч він на місцеве Листопадове Свято спізнився, бо говорив тогож дня пополудні на такім самім святі в Бруклині, то все таки йому приємно, що захопив ще хоч кінець програми і що може висловити свою радість на адресу елизабетської громади, яка так гарно виконала свій патріотичний обовязок. Хоч священик у церкві говорив, що на Листопадовім Святі ніяких збірок не буде, то він таки — в імени нещасних „спацифікованих" Ляхами старокраєвих братів і сестер — відважиться попросити присутних о якийсь скромний даток на ті жертви ляцького варварства. Слова бесідника увінчалися надсподіваним успіхом, бо хоч ті самі люде жертвували вже кілька разів передше і витратились на дорогу до Ню Йорку та на винаймлення музичної банди на нюйорський маніфестаційний похід, на салі зібрано ще кількадесять долярів.

Про концертову частину святочної програми скажу лише коротко. Місцеве співацьке товариство „Боян" під проводом свого учителя, А. Лаврова, відспівало 8 пісень на мішаний хор і дві пісні на хор мужеський. „Боян" — це вже хор старий, добре зіспіваний і визначується грімкими, добре вишколеними голосами. Гарний барітоновий голос має і сам диріґент, котрий співав усі принагідні соля.

Діточа орхестра під проводом п. Криськова відограла кілька українських пісень, а щирі оплески були заслуженою нагородою працьовитому учителеви.

Укр. Нар. Школа під проводом учителя Стеткевича дала дві точки: діточий хор і дівочий хор. Обидва хори відспівали по кілька пісень.

Попписувалася також Українська Школа з гори міста (учитель А. Лаврів): співав діточий хор і були деклямації дітей.

Несподіванкою для публики був надпрограмовий виступ дітей гр. Василя Левчика: Івана Левчика, пані Федошевої і пані Фецулової. Іван Левчик відограв гарно кілька творів на скрипці, пані Федошева відспівала з чуттям дві пісні, а пані Фецулова акомпоніювала їм на фортепяні. Мені дуже сподобався сопрановий голос пані Федошевої. Пізнати в нім не лише природну силу та красу, але і добру школу.

Загально — Листопадове Свято в Елизабет зробило на мене дуже гарне враження. Поважний настрій публики, слухання й оплескування нею важніших місць у промовах, захоплення добре виконаними концертовими точками — все те свідчить, що тутешні Українці є люди інтеліґентні і свідомі патріоти. Тому воно не дивно, що українська громада в Елизабет (хоч невелика числом) стояла завше, стоїть і далі буде стояти не в „хвості", але на чолі українських кольоній в Америці.

О. С.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З протестаційної маніфестації на Рідний Край.

На покриття коштів протестаційного походу і віча, які відбулися дня 30 листопада, зложили громади і товариства з Филаделфії й околиці $705. На вічу зібрано $656.41. З пропорців і відзнак прийшло $311.52, а з книжочок $121.40. Разом було всього приходу $1,794.33.

З того вислано $300 на Народню Лічницю, а $100 на Рідну Школу, а по покриттю видатків на галю $350, музики $390, друки та инші видатки, осталося в касі $210.80.

М. Рибак, фін. секр.;
Н. Самбір, касієр.

ЗА ПРОВІРОЧНУ КОМІСІЮ:
Т. Грицей, К. Сомик.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Збірка на Рідний Край при посвяченню прапора.

Неділя, 30. листопада 1930, була гарним закінченням Листопадових Днів.

Товариство ім. Івана Франка, від. 97. У. Н. Союза в Пасейку, яке гуртується при Українській Православній Церкві, 47 Гоп евеню, Пасейк, Н. Дж., посвячувало американський прапор.

Акт посвячення відбувся на Службі Божій по евангелії, якого доконав о. Й. Боднар.

На свято посвячення прапора, Товариство І. Франка запросило до участи і другі Товариства як: Товариство ім. Т. Шевченка, від. 42. У. Н. Союза, як найстарше Товариство в Пасейку, Товариство Українська Січ, від. 182. У. Н. Союза, самостійне Братство ім. св. Миколая, Товариство У. Н. П. ім. В. Липківського, Сестрицтво ім. Ольги Бесарабової і Укр. Прав. Парохію. При посвяченню прапора всі вище згадані товариства стояли з своїми відзнаками та світлом в руках в парадній формі. По посвяченню о. Йосиф Боднар в короткій промові вияснив значіння прапора як символу товариства чи держави і зосібна значіння американського прапора та його краски; відтак вніс многолітствіє Товариству і всім Гостям. По Службі Божій була молитва за Рідний Край і Панахида за поляглих Українських Борців у визвольній боротьбі.

Також Товариство І. Франка, а іменно його урядники: Василь Сметана як голова, Михайло Табачук секретар і Іван Долинський, касієр, постаралися о перекуску й гарно приняли гостей в салі Укр. Православної Церкви.

Перекуску зладив д. Михайло Кметь, знаний як добрий кухар між Українцями в Пасейку. Між промовами на гостині найбільше забирав голос Василь Сметана як господар цілої забави. Його промова, була симпатична і корисна, бо гості обдарували його гучними оплесками.

Поза оплесками в користь Товариства І. Франка вписуються нові члени до Товариства. Він заохочував всіх до єдности, до праці та до грошевих жертв для української справи. Між іншими забрав слово о. Й. Боднар, котрий вияснив значіння організації як вищої форми людського життя, корисного життя, певного життя. На закінчення свята Товариства І. Франка а заразом на закінчення Листопадових Днів, попросив о. Й. Боднар гостей, щоб знагоди Свята зложили свої жертви на підмогу терплячим більш Братам і Сестрам у Старім Краю. Збіркою занялися дд. Василь Сметана і Михайло Швець.

Жертвували: О. Березівський 5 дол.; П. Мартинюк 3 дол.; по 2 дол.: Т. Федчишин, К. Остап, Н. Качур, Василь Сметана $1.50; по 1 дол.: І. Роздзябик, о. Й. Боднар, В. Лелет, В. Пухир, п. Висоцький, п. Цибровський, П. Гулька, Т. Скоробогатий, І. Романчук, О. Беднарчук стар., З. Непик, В. Молодович, А. Дерій, п. Сенчишин, М. Криховець, В. Броцький, І. Долинський, П. Харко, М. Філь, П. Долинська, П. Дидяк, Ю. Нестор, Й. Шведюк, Н. Дидяк, І. Окрепкий, Л. Кіча, І. Варварич, А. Ямнич, І. Гришко, Н. Станчак, Гр. Процович, І. Данесь, М. Табачук, М. Перевізник, М. Швець, М. Кость, М. Пипюк, п. Федорів, О. Беднарчук мол.; Т. Омнюк 50 цнт. Разом $55.00. Дрібними датками зложили $7.10. Разом всего прийшло $62.10.

Мих. Табачук, секретар.

І. фармер: Кажу вам, я мав раз такого доброго коня, що десять хвиль міг бігти рівномірно із поспішним поїздом!

ІІ. фармер: То мусів бути гарний кінь, одначе він і не вмився до мого карого. Раз їхав я ним. За нами знялася страшна хуртовина з дощем, та я їхав цілої пів години, а буря не могла нас здогонити, все була позад нас яких пятьдесять метрів. Я з конем моїм приїхав додому ще сухісенький, а мій пес, що був поза нами, мусів уже плисти водою ввесь час!

—o—

— Це вже два останні тісточка, — каже мати та кладе на тарілку два тісточка, неоднакової величини. — Тепер я цікава — каже вона до двох синків — хто з вас обох має ліпші маніри.

Максим і Марко глядять ласим оком на тісточка.

— Найліпші маніри має Марко! — каже Максим і бере собі більше тісточко.

Французький письменник Деннері (1811—1899) був на премієрі своєї песи „Африканка". Коли після другої дії впала завіса, хтось із глядачів крикнув:

— Алеж то банальне, алеж то глупе! Таке і я міг би написати!

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(41)

У хатині горіло світло. Клейтон найшов був неотворену баньку нафти й лямпи, які ще можна було вживати. Тарзан дивився в середину. Він бачив, що хатину розділено на дві кімнати, відділені від себе галузками й вітрильним полотном. Мущина читав і говорив. Тарзан поглянув у друге вікно. Побачив дівчину.

—o—

Які гарні були черти її лиця. Як сніжно біла її шкіра. Вона писала на Тарзановім столі. На купі трави лежала Муринка й спала. Цілу годину Тарзан насолоджувався видом дівчини, як вона писала. Йому дуже хотілося заговорити до неї. Наконець вона встала, й покинула своє письмо.

—o—

Вона підійшла до ліжка і розпустила своє золотисте волося. Воно сягало понижче її пояса. Тарзан не виходив з дива. Потім вона загасила лямпу й все знова пропало в темноті. Але Тарзан все ще ждав. Він присунувся до хати й слухав. Наконець вона уснула. Він всунув обережно руку в хату.

—o—

Він мацав обережно в темноті по столі. Наконець він намацав письмо, яке писала Джейн. Обережно згорнув його зі стола, звинув в маленький клунок та поставив у свій сагайдак на стріли. Потім пропав у пралісі так легко й без звуку, як тінь.

—o—

Тарзан пробудився рано. Перша його думка була про письмо, заховане в сагайдаку. Як він намагався прочитати те, що написала гарна дівчина! Тарзан був розчарований. Він довго вдивлявся в письмо. Наконець став розпізнавати букви. Його серце забилося з радости.

—o—